

Nieuwe PWN-directeur Joke Cuperus

‘Waterbouw en watertechnologie moeten veel dichter bij elkaar’

Er is de deltamens en de drinkwatermens, en ze leven in gescheiden werelden. Als iemand de watersector kan typeren, is het Joke Cuperus. Na jaren bij Rijkswaterstaat is ze nu directeur van drinkwaterbedrijf PWN. Haar grootste ambitie is die twee werelden te verbinden, bijvoorbeeld in de aanpak van microverontreinigingen.

Door Annemarie Geleijnse
Foto's: Diederick Ingel

Het PWN-hoofdkantoor in Velsersbroek past de nieuwe directeur als een jas. Tussen veel wit en licht groen zitten in het lichte, hoge atrium her en der groepjes medewerkers met laptops te werken en te overleggen. Op felgekleurde schoenen, rolkoffertje achter zich aan, komt Joke Cuperus met ferme tred aangelopen. Opvallend, sprankelend. Sinds 1 november zwaait zij de scepter bij het Noord-Hollandse drinkwaterbedrijf. Een opmerkelijke transfer, want ze komt niet uit de drinkwaterwereld, maar van Rijkswaterstaat. Een bezwaar? Helemaal niet, ze ziet daar juist de kansen. Die liggen – ze zou het liefst in chocoladeletters boven dit artikel zien – wat haar betreft in het verbinden van haar vroegere wereld, de waterbouw, met die waarin ze nu rondloopt: de watertechnologie.

Ruimte voor de rivier

De nieuwe PWN-directeur nam een flinke aanloop naar de watersector. Ze startte na haar studie Rechten als beleidsmedewerker Milieuzaken, werkte vervolgens lange tijd in het onderwijs, ondermeer als studentendecaan en als directeur arbo- en milieudienst bij de Rijksuniversiteit Groningen.

De eerste kennismaking met de watersector kwam toen ze in 2003 directeur stadsbeheer werd van de gemeente Groningen. In 2009 klopte een headhunter op haar deur met wat haar onderdompeling in de watersector ging

worden: een functie als hoofdingenieur-directeur (HID) bij Rijkswaterstaat voor Gelderland en Overijssel.

“Het waterbeheer, maar vooral ook de wereld van de waterbouw vond ik heel aantrekkelijk”, vertelt ze. “Toen ik de laatste twee jaar ook HID Ruimte voor de Rivier werd, werd dat gevoel alleen maar sterker.” Ook was ze lid van de Deltacommissie Grote Rivieren. Ze vond en vindt het vakgebied fascinerend. “Het tot stand brengen van grote nevengeulen, de hele morfologie van de rivier, wat het water met slib doet, hoe stromen werken. Het was alleen al machtig om te zien hoeveel er geknutseld wordt aan een rivier.”

Het draaide daarbij niet alleen om het ruimte geven aan de rivier in het kader van de hoogwaterbescherming maar ook om de Kaderrichtlijn Water: droge voeten én kwaliteit.

Waterkwaliteit

Daar begon haar werk te raken aan de wereld die ze nu betreedt: die van het drinkwater. Al draaide het bij kwaliteit bij Rijkswaterstaat meer om ecologie dan om drinkwater. Ze gaf toestemming dode bomen in de IJssel te laten zakken om de flora en fauna te bevorderen, opende menig vispassage, maakte zich druk over de steur in de Waal. “Waterkwaliteit was meer daarop gericht dan dat het werd ingestoken vanuit het besef dat we bezig waren aan de bron voor drinkwater.”

Nu – komend van het begin van de waterkraan, het Rijnwater dat bij Spijk ons land binnenkomt, en aangeland bij het uiteinde van de keten, het IJsselmeer waaruit PWN het drinkwater haalt – realiseert ze zich hoe jammer dat is. “Het besef dat de rivieren ook de bron vormen voor ons drinkwater zou bij Rijkswaterstaat veel meer op het vizier moeten komen.” Eigenlijk, zo blikte ze terug, kwam drinkwater pas echt goed in beeld toen in de Delta Stuurgroep ‘zoetwater’ als aparte groep werd benoemd.

Gescheiden werelden

Van de zuiveringstechnieken die waterschappen inzetten wist Cuperus veel af, maar van de stappen die drinkwaterbedrijven zetten had ze bij Rijkswaterstaat geen helder beeld. “De ‘deltamens’ en de ‘drinkwatermens’ bevolken echt andere werelden. Bij een deltacongres zie je bijna geen drinkwatermensen. En bij een watertechnologieweek zie je bijna niemand uit de waterbouw.”

Dat moet anders, zo bepleit ze met klem. “We moeten er naar toe om die werelden veel meer te verbinden; elkaars problematiek belichten, kennis over elkaar technieken delen, kansen koppelen.”

Ze ziet volop mogelijkheden. Neem microverontreinigingen. PWN is met Rijkswaterstaat aan het kijken hoe de plastic

Betrouwbare flowmeting

Proline Promag 400

Juiste flowmeting in drink- en afvalwater

De Promag 400 flowmeter serie biedt elke gebruiker de benodigde functionaliteit. Enkele unieke opties per serie zijn:

- D400-serie: instapmodel met compacte flensloze inbouw
- L400-serie: PTFE liner tot 90°C, zeer lichte en flexibele flenzen
- W400-serie: IP68 EN-ISO12944 coating voor montage direct in de grond

Alle uitvoeringen zijn standaard voorzien van webserver, universele voedingsspanning (24 VDC/230VAC) en optioneel uit te voeren met gepatenteerde Heartbeat technologie voor eenvoudige jaarlijkse verificatie.

www.nl.endress.com/PromagL400

Endress+Hauser BV
Postbus 5102
1410 AC Naarden

Tel. (035) 695 86 11
info@nl.endress.com
www.nl.endress.com

Endress + Hauser

People for Process Automation

‘Dat rivieren ook de bron zijn van ons drinkwater moet bij Rijkswaterstaat meer op het vizier komen’

en voorlopig weer ingetrokken plannen voor het bouwen aan de kust. “Het is natuurlijk van groot maatschappelijk belang dat het drinkwaterbelang gediend en beschermd wordt. En als natuurbeheerder met veel duinen in ons gebied willen we de natuur graag zo ongerept mogelijk houden. Maar ik overzie niet wat precies het gedachtegoed van Schultz is rondom deze plannen. Ik hoor graag wat haar overwegingen zijn.”

Naast het verbinden wil Cuperus de komende tijd gaan inzetten op innovatie en verduurzaming. Enthousiast vertelt ze dat PWN in de plasticsoepaanpak werkt met ‘hackathons’, brainstormsessies van 24 uur aan een stuk waarin naar oplossingen wordt gezocht met 3D-technieken. “PWN staat open voor vernieuwing. Dat vind ik belangrijk en daar wil ik aan blijven trekken.”

soep in Rijn, IJssel en de Waal zodanig kan worden aangepakt bij de bron dat er bij de zuivering tot drinkwater minder hinder is van microplastics. “Ik ben echt voorstander van ketensamenwerking. Het is mooi dat ik de kennis en ervaring die ik heb opgedaan, eerst aan de rioolkant bij de gemeente en toen bij de rivieren via Rijkswaterstaat, nu hier kan inbrengen.”

Het Bestuursakkoord Water ziet ze wat dat betreft als een mooie poging om de hele keten meer inzichtelijk te maken. “Of je een waterschap, een waterbedrijf, gemeente of het Rijk bent; je maakt deel uit van een keten. Dat ketendenken zie ik als een goede ontwikkeling.”

‘Hackathons’

Haar voorganger Martien den Blanken zette stevig in op technologie om het drinkwater te zuiveren. Niet voor niets is als eerbetoon bij zijn pensionering het drinkwaterproductiebedrijf in Andijk naar hem vernoemd. Tegelijkertijd legde de Vereniging van Rivierwaterbedrijven Riwa-Rijn, waar Blanken overigens voorzitter van was, de focus op het zo schoon mogelijk houden van de bron, het rivierwater. Die benadering spreekt Cuperus vanuit de ketengedachte die zij voorstaat wel aan. “Moet je vooral zuiveren aan de bron of aan het eind van de keten? Dat gesprek moeten we meer aan met elkaar.”

De nieuwe PWN-directeur zal haar oude collega’s van Rijkswaterstaat vaker gaan tegenkomen. Zo gaat ze met Melanie Schultz van Haegen, de minister die ze tot voor kort uit de wind moest houden, om tafel over de veelbesproken

PWN Technologies

Niet alleen staat in haar nieuwe functie de politiek wat meer op afstand, ook is Cuperus nu verantwoordelijk voor de ambitieuze, technologische bv die onder het waterbedrijf hangt: PWN Technologies (PWNT). “PWNT laat voor mij duidelijk zien dat de organisatie met deze focus op nieuwe technieken in de vernieuwingsstand staat.” Ze wijst op de samenwerking met Singapore, onder meer voor membraantechnieken.

Tegelijkertijd lijkt Cuperus er nog niet helemaal uit of het op enige afstand zetten van de technologiepoet de enige weg is. “Het is natuurlijk niet voor niets hier op die manier ontstaan, maar ik weet niet of dat tot de eeuwigheid zo blijft. Vaak helpt het om zaken even te verbijzonderen. Ik weet niet of het ook was gelukt om dit dezelfde zwaarte mee te geven als de tak binnen het moederbedrijf PWN was gebleven. Ik ken de overwegingen van toen niet.”

Omgevingsbewust

Waar vroeger de waterwereld werd gedomineerd door ingenieurs rukken nu ook bestuurders uit andere disciplines op. Zo is Cuperus opgeleid als jurist. Dat ze geen technische achtergrond heeft, ziet ze niet als belemmering. “Juist omdat je niet zo diep in de materie zit, stel je gerichte vragen en krijg je andere zaken in je blikveld. Ik merk dat ik meer procesmatig, meer omgevingsbewust en klantgericht denk. Het verbreden, meer naar buiten gericht zijn en het kijken naar kansen en samenwerkingsmogelijkheden, zit in mijn genen.” ♦